

A szőlő öntözése

Автор(и): Институт по лозарство и винарство – Плевен

Дата: 26.06.2024 Брой: 6/2024

A szőlőtermesztésben való öntözés szükségességét Bulgáriában a növények vízigénye és a talajban rendelkezésre álló víz mennyiségi és időbeli eltérése határozza meg.

A vízhiány gátolja a szőlőtőke növekedését, és a szőlő érése késleltetett vagy akadályozott lehet. A vegetatív növekedés nagyobb mértékben érintett, mint a termés. Másrészt a túlzott víz felesleges vegetatív növekedést ösztönöz, ami sűrű lombzathoz, a bogyók magas víztartalmához, a megnövekedett bogyóméret következtében tömött fürtökhöz, a fürtök gyenge napfény-érintkezéséhez az árnyékolás miatt, valamint betegségek kialakulásához vezet.

A szőlőültetvények optimális vízháztartásának biztosítását érintő kérdés kezelésekor szem előtt kell tartani, hogy – sok gyümölcstermő növénytől eltérően – a szőlőtőke vegetatív növekedése megelőzi a virágzást és a termés növekedését, és ezen fenofázisok átfedésének mértéke változik a különböző fajtáknál.

A szőlőültetvények öntözési rendje a szőlőtőke növekedési erélyétől és a tenyészidőszak alatti fejlődési szakaszaiktól, az úgynevezett fenofázisoktól függ. A növények a rügyfakadáskor kezdik el fogyasztani a vizet, és vízigényük folyamatosan növekszik a levelek és hajtások fejlődésével. Június közepére a szőlőtőkék már teljesen kifejlődtek, és a vízfogyasztás a maximumot június második felében, júliusban és augusztusban éri el.

A szőlőtőke tenyészidőszak alatti változó vízigénye alapján az öntözési rendet általában **négy fő szakaszra** szokták tagolni.

Az első szakasz a rügyfakadástól a virágzás végéig tart. A szőlőtőkék ezen időszak alatti elégtelen fejlődése miatt a szőlőültetvény vízfogyasztása alacsony. Elég gyakran a talaj víztartaléka és a csapadék elegendő a növények igényeinek kielégítéséhez. A vízhiány azonban egyenetlen rügyfakadáshoz, gyenge hajtásnövekedéshez és kevesebb virághoz vezethet. A virágzás alatti vízhiány a pollen és a bibeszál alacsonyabb életképességével, és ennek következtében gyengébb bogyókötéssel jár, ami akár 50%-os termésvesztést is okozhat; a megkötött bogyók méretére is kedvezőtlenül hat. Az ezen szakasz alatt lehetséges aszály következtében bekövetkező gátolt növekedés visszaverődhet a levélfelület elégtelenségében, és ennek megfelelően a későbbi fenofázisok során a termések növekedéséhez és táplálásához szükséges

fotoasszimilátumok szintézisének elégtelen kapacitásában. A következő évi termésre is kedvezőtlenül hathat, amennyiben a virágzatkezdemények kialakulása az 1–4-es csomóknál körülbelül két héttel a teljes virágzás előtt kezdődik, és további két hétig tart. Úgy gondolják, hogy az ekkori vízhiány inkább csökkenti a hajtásonkénti virágzatok számát, mint az egy virágzatban később kifejlődő virágok számát.

A második szakasz a virágzás után kezdődik és a termésérés kezdetéig tart. A szakasz kezdete egybeesik a bogyófejlődés első fázisával. Ez a bogyók sejtosztódásának és az azt követő kezdeti megnagyobbodásának időszaka, amely során a vízigény kielégítése kiemelkedő fontosságú a termés mennyisége és minősége szempontjából. Ebben a fázisban a bogyók nagyon érzékenyek a vízstresszre, aminek következtében vízhiány esetén kicsik maradnak. Ez a bogyóméret-csökkenés nem kompenzálható az öntözési rend optimalizálásával a későbbi fenofázisok során, és a termésvesztés elérheti a 40%-ot. A szakasz vége egybeesik a bogyófejlődés második fázisával, amely során növekedésük észrevehetően lelassul, és méretüket nem befolyásolja jelentősen a vízhiány. A hajtásnövekedés azonban folytatódik, és minden vízstressz korlátozó hatással lenne ebben a tekintetben.

A harmadik szakasz a termésérés kezdetétől a betakarításig tart. Általában a szőlőtőkék ebben az időszakban nem annyira érzékenyek a vízstresszre. A növekedés szinte teljesen leállt, és aligha befolyásolható a növények alacsonyabb víztátusza. Az időszak elején bekövetkező aszály azonban az alsó levelek leválását és a fürtök kiállását, majd a bogyók napégését okozhatja. Az ekkori vízhiány nem befolyásolja jelentősen a bogyó méretét, és ennek megfelelően a termés mennyiségét és minőségét sem, annak ellenére, hogy ez a szakasz egybeesik a bogyófejlődés harmadik fázisával, amikor azok újra felgyorsulnak a növekedésben, elérik a maximális méretet és beérnek. A magas fokú vízstressz azonban a hajtáscsúcsok kiszáradását okozza, és egy későbbi magasabb öntözési norma vagy nagyobb csapadék ösztönözheti az oldalhajtások növekedését. Az oldalhajtások ekkori növekedése elvonja a fotoasszimilátumokat, akadályozza a termésfejlődést és késlelteti az érést.

A negyedik szakasz a betakarítás után kezdődik és a levélhullással ér véget. Ebben az időszakban a szőlőültetvény vízfogyasztása fokozatosan csökken. Az öntözési rendnek a növények fiziológiai folyamatait kell fenntartania anélkül, hogy másodlagos növekedést indukálna. Enyhe vagy mérsékelt vízstressz gátolja egyes fajták erélyes növekedését és elősegíti a hajtások érését. Súlyosabb vízhiány gátolhatja a gyökérnövekedést, ami csökkent ásványi tápanyag-felvételhez vezet a talajból, és potenciális mikrotápanyag-hiányhoz a következő tavasszal. Ez korai vagy késleltetett rügyfakadásban, lelassult növekedésben, sőt fiatal hajtások elhalásában nyilvánulhat meg. Október végén és november elején, amikor az alacsony hőmérséklet megakadályozza a másodlagos növekedést, az öntözési normák növelhetők az aktív gyökérzóna talajvíz-tartalékának helyreállítása érdekében.